

Poziv na prijateljevanje

Jure Gabrić

Brojne su teme koje asocira prisjećanje na dr. Željka Mardešića. Nećemo ih ni pokušati pobrojati, jer bismo sigurno neke od njih izostavili, a o njima će zasigurno pisati i govoriti mnogi stručni i znanstveni poznavatelji lika i djela nedavno preminulog Željka. Ovdje podsjećamo samo na jednu temu, bolje reći jednu od njegovih tolikih plemenitih vrlina, a riječ je o prijateljstvu i prijateljevanju.

Njegovo prijateljevanje imalo je najširu ljudsku i humanističku dimenziju, bilo je oslobođeno svake ideološke ili pragmatične ograničenosti. Osim što je imao dosta prijatelja među humanističkim misliocima kršćanske orijentacije, imao je prijatelja i među marksistima, ateistima, gnosticima, kao i među pripadnicima drugih religija. Dakle, njegovo prijateljevanje je bilo ekumensko, pa i šire od toga. Istodobno moglo bi se reći da i nije imao pravih neprijatelja, već samo onih koji su, najčešće u neznanju, možda i u nedobronamjernosti, osporavali njegovu svekoliku kršćansku zauzetost za dosljednost kršćana u onome što ispovijedaju pozivanjem na Evanđelje i odrednice Drugoga vatikanskog koncila. Takvi su bili najčešće među tzv. pretkoncilskim kršćanima, kako ih je i on oslovljavao.

Takvi su Željku zamjerali pretjerano mirotvorstvo i toleranciju prema onima koji prema Crkvi i kršćanima, u neka vremena, nisu bili ni dobronamjerni ni tolerantni. No vrijeme je sve više davalo pravo Željku. Dok je on u sedamdesetim i osamdesetim godinama dijalogizirao s nekim marksistima, polazeći uvijek od svojeg kršćanskog uvjerenja, njegovi osporavatelji, ni do danas, nisu spremni na dijalog s onima koji su istog (kršćanskog) uvjerenja, ali su npr. drugog političkog mišljenja. Možda je takvo stanje kod nemalog broja kršćana jedan od težih problema naše sredine.

Posebno je vrijedno podsjetiti na kvalitetu Željкова prijateljevanja, čiju je bit činilo to što je on uvijek čitavog sebe unosio u nj, pa makar ga to koštalo odricanja i zdravlja. Tu kvalitetu je očekivao i priželjkivao i kod svojih najbližih prijatelja, ne toliko riječima koliko svojim primjerom. O onome što je bilo u području interesa za opću stvar društva i Crkve u danom trenutku, on je u skladu s tim i javno progovarao. No, za sebe je odredio još širu zadaću: nije pratio zbivanja samo u našem društvu i domaćoj Crkvi, već i zbivanja u svijetu i sveopćoj Crkvi, pa i u drugim crkvama i religijama.

U svijetu koji još jedva poznaje istinsko prijateljstvo i prijateljevanje, čak i među nekim kršćanima, Željkov primjer ostaje nesvakidašnjim uzorom. Njega bi se valjalo prisjećati uvijek kada želimo druge motivirati i poticati na dobro i spremnost da osobnim pregnućem, pa i žrtvom, budu promicatelji dobrote i mirotvorstva u svijetu koji ih nema ni približno stvarnim potrebama. Primjeri kada se takvo što pokušava kroz institucionalne forme (društvene, državne i crkvene), bez osobnog primjera, najčešće pokazuju neuspjeha i farizejštinu. Kako iz neuspjeha prijeći u uspjehe, možemo također otkriti kod Željka, u njegovu životnom opredjeljenju za kršćanske vrijednosti, kao i u njegovu ukupnom životnom djelu i djelovanju. Na kraju podsjetimo i na još jedan trenutak. Željko je imao mnoge zadaće i funkcije, a jedna je od njih bilo i predsjednikovanje u Kršćanskom akademskom krugu u Zagrebu, u koji je dolazio iz svojega Splita. Posljednji je put to bilo 31. ožujka 2006., kad mu je zdravlje već bilo vrlo urušeno. Svoje izlaganje nama okupljenima na Sljemenu započeo je riječima: »Ovdje smo došli prijateljevati«, dodavši da je to kršćanski najprimjerenije, jer je i Isus nazvao svoje apostole i učenike prijateljima. Ispred svog radnog programa, Željko je prijateljevanje stavio na prvo mjesto, dajući i time do znanja što je smatrao najvažnijim u našim osobnim i zajedničkim susretima. Za ovu zgodu zaključimo da nam naš dragi prijatelj Željko, i nakon preminuća, ima puno vrijednoga reći, a posebice o prijateljstvu i prijateljevanju, danas tako rijetkoj, ali i te kako potrebnoj biljčici za vedriju svakodnevicu nas i onih koji nas okružuju. Zato neka je iskrena hvala Željku za svekoliku dobrotu i prijateljevanje, neka mu Svevišnji udijeli nagradu.